

Ennuste vuodelle 2021

Kaupungin alijäämän arvioidaan kuluvana vuonna olevan -16,7 M€. Syyskuun raporttiin verrattuna alijäämäennuste on pienentynyt ja on talousarvioon merkittävä 3,5 M€ parempi. Sairaanhoidopiirin ja kuntien neuvottelut kuntalaskutuksen kehityksestä ovat jatkuneet koko syksyn. Kaupungin ennusteessa lähdetään siitä, että sairaanhoidopiirille ei juurikaan kartuteta ylijäämää tilinpäätökseen kuntalaskutuksen kautta. Pelastuslaitoksen varallaolokorvauksiin saatu työtuomioistuimen ratkaisu aiheuttaa lisäksi riskin, että henkilöstömenovaikutukset on kirjattava tulosvaikutteisesti jo 2021 tilinpäätökseen.

Verotuloarvio on alkuperäistä talousarviota noin 21,3 M€ korkeammalla tasolla. Syyskuun loppuun mennessä tilitetyt verot ovat noin 7 % kasvussa viime vuoteen verrattuna. Ennakonpidätykset palkoista ovat kehittyneet suotuisasti talouden ja työllisyyden kohennuttua ripeästi. Myös yritysten ennakoveroissa on merkittävää kasvua.

Valtionosuustulojen toteuman vertailuluvussa alkavat näkyä viime vuoden erittäin suuret koronakompensaatiot. Valtionosuudet jäävät koko vuodelta yli 17 miljoonaa euroa vuotta 2020 pienemmiksi.

Käyttotaloudessa pandemia vaikuttaa edelleen mm. joukkoliikenteen lipputuloihin ja hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen pääsylipputuloihin. Osin menetyksiin on saatu kohdentua valtionavustusta. Samoin ennusteessa näkyy pandemian vaikutus työllisyydenhoitoon. Maaomaisuuden hallinnan tulokertymä (myyntivoitot, kehittämiskorvaukset ja maankäyttökorvaukset) jää talousarviota pienemmäksi. Yleishallinto sisältää toteutuneen osakekaupan tulot. Perusturvan ja terveydenhuollon koronakustannuksiin on haettu valtiolta korvauksia ja niiden arvioidaan tulevan täysimääräisinä.

Kaupungin lainamäärän ennustetaan olevan noin 457 miljoonaa euroa vuoden lopussa, joka on suuruusluokaltaan tilinpäätöksen 2020 tasoa. Ennuste lähtee siitä, että lainanoton sijaan pienennetään hallitusti kassavaroja.

Asukasluvun muutos tammi-syyskuulta on ollut ennätyksellinen. Asukasluku ylittää jo kaupungin tuoreen väestöennusteen koko tämän vuoden nk. tavoitteellisenkin kehitysuran.

Työttömyys on vuoden takaiseen verrattuna 1,1 %-yksikköä alemmalla tasolla. Vertailukaupunkien joukossa Kuopio sijoittuu erittäin hyvin, mutta pitkäaikaistyöttömyys kasvaa. Toisaalta ammattitaitoisen työvoiman saatavuus muodostuu yhä suuremmaksi pullonkaulaksi monilla aloilla.

Henkilöstöraportin pohjalta tehdyn ennusteen mukaan henkilötyövuosien määrä kasvaisi noin 200 htv:llä, jossa 50 htv arvioidaan olevan koronan vaikutusta. Erityisesti henkilömitoitukset varhaiskasvatuksessa, oppilaiden tukemisessa sekä vanhusten hoivan tehostetussa palveluasumisessa lisäävät henkilötyövuosia. Samanaikaisesti on alkanut esiintyä rekrytointiviiveitä ja henkilöstön saatavuusongelmia, mm. hoivapalveluissa on pula sijaisista.

Palvelualueet 2021

Tammi-lokakuu

Toimintakate 1000 €

	2020 Tot. 31.10.	2021 Tot. 30.10.	%-ero	Ta 2021	Ennuste 31.12.	Ero Ta/Ennuste
Keskusvaaliltk. ja tarkastutoimi	-205	-885	332,1 %	-814	-812	2
Yleishallinto	-18 388	-12 676	-31,1 %	-23 933	-18 546	5 387
Elinvoima- ja konsernipalvelu	-19 971	-20 733	3,8 %	-25 886	-26 272	-386
Kaupunkiympäristö	989	-1 214	-222,7 %	-286	-3 286	-3 000
Hyvinvoinnin edistäminen	-32 161	-34 954	8,7 %	-42 501	-43 124	-623
Kasvun ja oppiminen	-162 663	-171 533	5,5 %	-210 835	-210 835	0
Perusturvan palvelualue	-139 583	-151 043	8,2 %	-175 383	-183 668	-8 285
Terveydenhuolto	-217 614	-232 263	6,7 %	-264 880	-276 932	-12 052
josta erikoissairaanhoido	-148 831	-160 404	7,8 %	-178 500	-188 800	-10 300
Oikaisu	-12	3				
	-589 607	-625 298	6,1 %	-744 519	-763 475	-18 956

Koko kaupunki 2021

Tammi-lokakuu

Toimintakate 1000 €

	2020 Tot. 31.10.	2021 Tot. 31.10.	%-ero	Ta 2021	Ennuste 31.12.	Ero Ta/Ennuste
Ydinkaupunki	-589 607	-625 298	6,1 %	-744 519	-763 475	-18 956
Tilapalvelut	31 180	30 556	-2,0 %	34 028	34 070	42
P-S Pelastuslaitos	2 652	3 039	14,6 %	1 397	1 412	15
Isäntäkuntapalvelut	52	28	-45,9 %	0	0	0
Toimintakate yht.	-555 723	-591 676	6,5 %	-709 094	-727 994	-18 900

Toimintakate heikkeni 6,5 % tammi-lokakuussa koko kaupungin tasolla verrattuna viime vuoden vastaavaan ajankohtaan.

*) Vertailuvuosi 2020 ei sisällä Kuntatekniikkaliikelaitosta.

Tilinpäätösennuste 2021

Tammi-lokakuu

1000 €

	2020 Tot. 31.10.	2021 Tot. 31.10.	%-ero	Ta 2021	Ennuste 31.12.	Ero Ta/Ennuste
TOIMINTATUOTOT	215 393	234 155	8,7 %	277 656	279 529	1 873
HENKILÖSTÖKULUT	-268 092	-280 869	4,8 %	-336 097	-337 525	-1 428
PALVELUJEN OSTOT	-344 235	-391 502	13,7 %	-463 183	-482 161	-18 978
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-25 161	-27 339	8,7 %	-32 210	-33 543	-1 333
AVUSTUKSET	-40 098	-28 052	-30,0 %	-35 097	-35 710	-613
MUUT TOIMINTAMENOT	-93 530	-98 069	4,9 %	-120 163	-118 583	1 579
TOIMINTAKULUT	-771 116	-825 832	7,1 %	-986 750	-1 007 523	-20 773
TOIMINTAKATE	-555 723	-591 676	6,5 %	-709 094	-727 994	-18 900
VEROTULOT	400 457	427 561	6,8 %	496 572	517 850	21 278
VALTIONOSUUDET	194 487	192 664	-0,9 %	230 471	231 199	728
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	7 821	9 608	22,9 %	10 058	12 463	2 405
VUOSIKATE	47 041	38 157	-18,9 %	28 007	33 518	5 511
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-38 689	-38 600	-0,2 %	-48 400	-50 382	-1 982
SATUNNAISET ERÄT	43		-100,0 %			
RAHASTOJEN MUUTOS						
POISTOERON MUUTOS	402	123		137	137	
TILIKAUDEN TULOS	8 797	-321	-103,6 %	-20 256	-16 726	3 530

Palvelualueet - talousarvion ja ennusteen erotus

YLEISHALLINTO +5,4 M€

- Toimintatuottojen ennustetaan ylittävän talousarviosta n. 4,6 M€ Kiinteistö-KYS Oy:n osakkeiden myyntivoitosta johtuen. Toimintamenojen ennustetaan alittuvan n. 0,8 M€, sillä Savilahden rakennusten purku odottaa asemakaavan valmistumista ja digikehittämisen sekä muiden kehittämishankkeiden menojen ennustetaan alittuvan.

ELINVOIMA- JA KONSERNIPALVELU –0,4 M€

- Toimintakatteen ennustetaan toteutuvan 0,4 M€ talousarviota heikompana. Työmarkkinatukimaksujen ennustetaan ylittävän 0,9 M€ budjetoidusta, mutta ylitystä saadaan osittain katettua muilla säästöillä.

KAUPUNKIYMPÄRISTÖ –3 M€

- Pandemiatilanteen vuoksi joukkoliikenteen lipputulojen arvioidaan toteutuvan talousarviota pienempänä mutta lipputulomenetyksiin on saatu koronatukea 1,65 M€.
- Maankäyttösopimustuottojen arvioidaan jäävän 3,6 M€ alle talousarvion, maanvuokratuotot ylittävät 0,6 M€. Myyntivoitot jäänevät myös alle talousarvion, mutta ne kompensoituvat kulujen säästöillä.
- Kunnossapitokustannusten osalta talousarvioon varattu määräraha ylittyy, mutta ylitys kompensoidaan muilla säästöillä sekä rakentamisen ja kunnossapidon muilla tuotoilla (maankaatopaikkatoiminnan myynti Jätekuolle).

HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN –0,6 M€

- Pandemiatilanteen vuoksi toimintakatteen ennustetaan ylittävän –0,6 M€. Tulojen ennustetaan alittuvan talousarviosta n. -3,1 M€ ja menojen alittumiseksi ennustetaan n. +2,5 M€. Ennusteessa on huomioitu OKM:n myöntämät korona-avustukset tulojen menetyksiin ja palvelujen kehittämiseen (teatteri 0,2 M€ + 0,55 M€, musiikkikeskus 0,1 M€ + 0,05 M€, museot 0,23 M€). Haasteen ennustamiseen tuo epävarmuus loppuvuoden osalta mm. asiakaskäyttäytymisen osalta.

Palvelualueet, taseyksiköt

KASVU JA OPPIMINEN 0 M€

- Toimintakatteen toteutumaennuste on talousarvion mukainen. Ennusteessa on huomioitu mm. koulukuljetussopimuksen ja sis. vuokrien alittuminen budjetoidusta sekä kouluruokailun hinnan aleneminen 1.8. lukien. Vastaavasti ylitystä on ennustettu varhaiskasvatuspalveluissa, ylitys aiheutuu mm. maksujen alenemisen vaikutuksesta palvelusetelimenoihin ja ryhmäkoon pienenemisen vaikutuksesta henkilöstömenoihin. Hankkeiden osalta on ennustettu avustusten siirrot vuodelle 2022.

PERUSTURVA –8,3 M€

- Toimintakatteeseen ennustetaan ylitystä -8,3 M€. Ylityspaine kohdistuu hoivapalvelujen henkilöstömenoihin ja asiakaspalvelujen ostoihin, kehitysvammaisten asumispalvelujen (ml. laitoshoidon) ostoihin ja omaishoidon tukeen - 3,45 M€ ja lastensuojelun ostopalveluihin – 3,9 M€. Vammaisten kuljetuspalvelut, vanhusten palveluasumisen ostot ja palveluseteli eivät ole toteutuneet budjetin mukaisesti. Asiakasmaksulain muutos vaikuttaa tehostetun palveluasumisen asiakasmenoihin – 0,6 M€.
- Ennusteessa ei ole huomioitu koronasta aiheutuvia kustannuksia, joita ennustetaan syntyvän n. - 9,4 M€. Koronatestin hinta laski takautuvasti vuoden 2021 alusta alkaen syyskuussa. Valtio korvaa välittömät koronakustannukset lokakuussa voimaan tulleen asetuksen mukaisesti.

TERVEYDENHUOLTO –12,0 M€

- Terveystuon omien palvelujen osalta toimintakatteen ylitystä tulossa n. 1,7 M€ (tulot alittuvat n. 1,0 M€ ja menot ylittyvät n. 0,7 M€). Suurimmat ylitykset tulevat olemaan henkilöstökulut ja tarvikkeet. Asiakasmaksutuloja jää saamatta n. 1,1 M€, johtuen mm. suun terveydenhuollon remontista ja sairaalan sairaansijojen vähentämisestä viemäriremontista johtuen. 1.7.2021 voimaan tulleet asiakasmaksulain muutokset vaikuttavat asiakasmaksukattojen varhaisempaan täyttymisenä sekä hoitajakäyntien maksuttomuus.
- Erikoissairaanhoidon arvioitu ylitys katetasolla on n. 10,3 M€.

TASEYKSIKÖT (TILAPALVELUT JA PELASTUSLAITOS) 0,1 M€

- Tilapalvelujen toimintakate tulee toteutumaan talousarvion 2021 mukaisesti. Poistot tulevat kasvamaan noin 1,7 M€ poistosuunnitelman muutoksen vuoksi ja vastaavasti koko vuoden poistoennuste on 2,3 M€ talousarviota suurempi. Kouluviraston myynti siirtyy vuodelle 2022 ja tästä aiheutuva tulon menetys on 0,6 M€. Käyttöomaisuuden myyntivoitot toteutuvat talousarvion mukaisesti.
- Pohjois-Savon pelastuslaitoksen toimintakatteen ennustetaan tässä vaiheessa toteutuvan samoin talousarvion mukaisena.

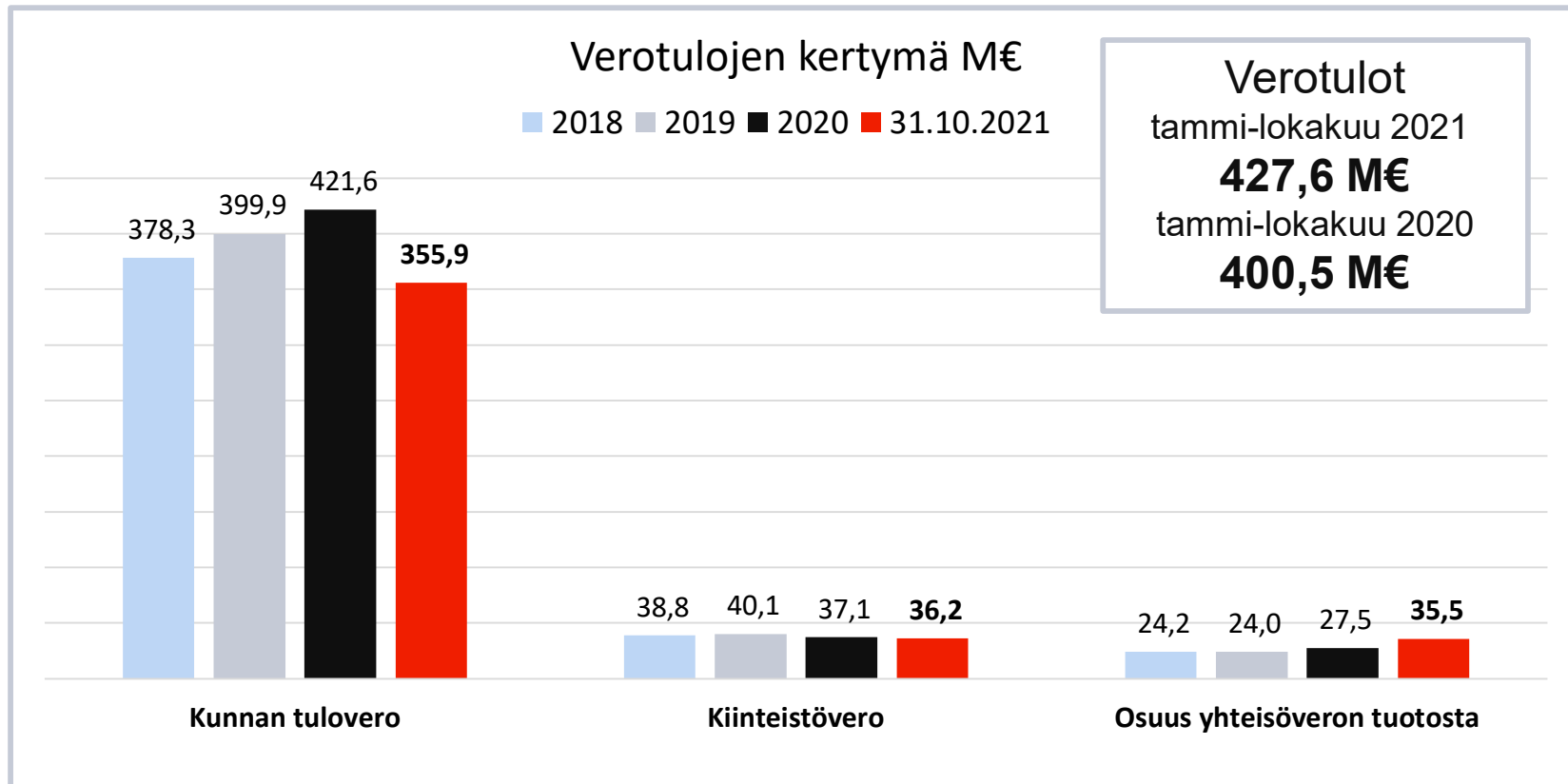
Rahoituslaskelma

	TA+TAMU	Toteuma	Ennuste	Erotus
	2021	31.10.2021	2021	Ta / Ennuste (+)paremmin (-) huonommin
Vuosikate	28,0	38,2	33,5	5,5
Satunnaiset erät	0,0	0,0	0,0	0,0
Tulorahoituksen korjaukset	-9,9	-17,4	-17,4	-7,5
Toiminnan rahavirta	18,1	20,7	16,1	-1,9
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-96,5	-59,2	-93,8	2,7
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2,5	0,3	2,5	0,0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	13,0	14,7	15,0	2,0
Investointien rahavirta	-80,9	-44,1	-76,3	4,6
Toiminnan ja investointien rahavirta	-62,8	-23,4	-60,2	2,7
Antolainauksen muutokset	6,0	1,8	6,3	0,3
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	125,6	40,6	40,6	-85,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-71,4	-41,6	-63,3	8,1
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,0	0,0	20,0	20,0
Lainakannan muutokset	54,3	-1,0	-2,6	-56,9
Vaikutus maksuvalmiuteen	-2,5	-22,6	-56,5	-54,0

Verotulot

Tammi-lokakuu

Verotuloennuste
517,9 M€

Verotulot TA 2021
496,6 M€

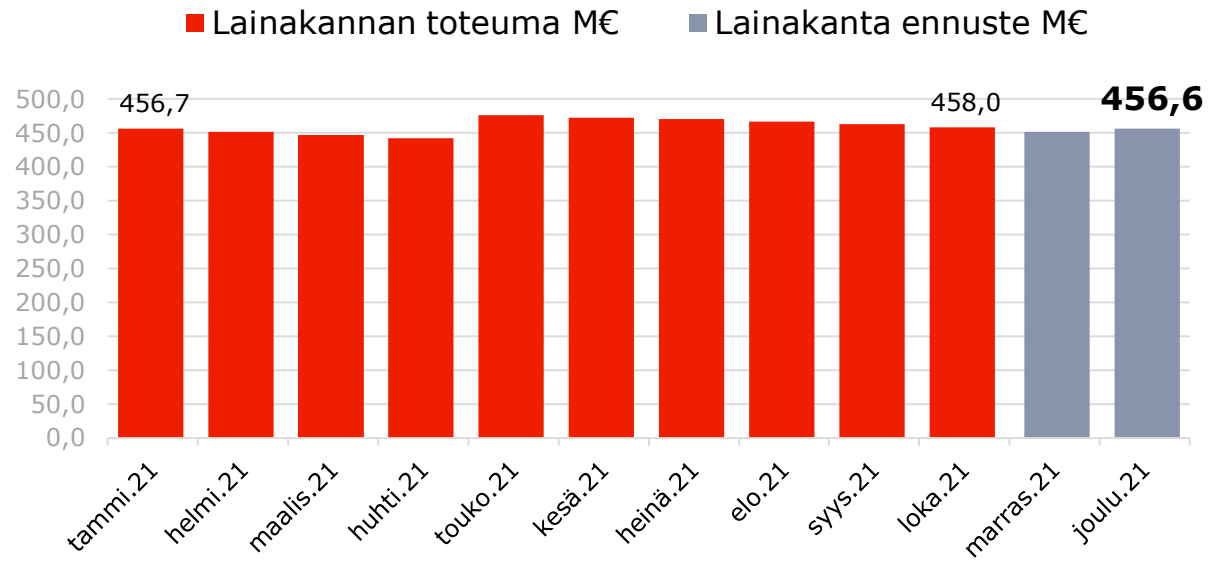
Verotulojen toteuman muutos ed. vuoteen

+ 27,1 M€
+ 6,8 %

Lainakanta

Tammi-lokakuu

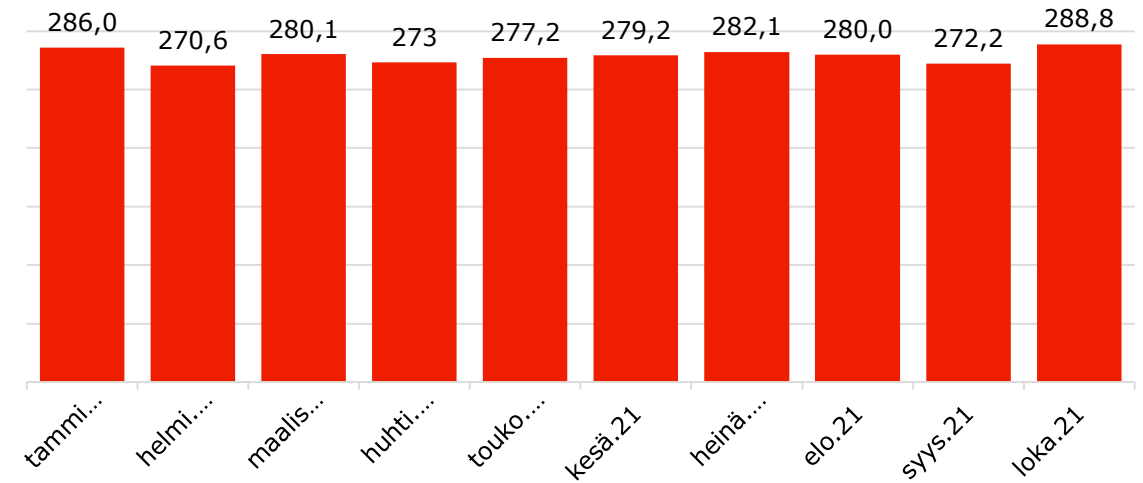
Lainakannan kehitys

Toteutuneet korkomenot

Toteutuneet korkomenot 1000 €

2,8 M€

Lainaa per asukas
Ennuste 31.12.2021

3762 €

Keskikorko
31.10.2021

0,73 %

Lainamäärä
31.10.2021

458,0 M€

Rahoitustuotot ja
-kulut yhteensä
Ennuste 2021

12,5 M€

Investoinnit, brutto M€

Tammi-lokakuu

Investointimenojen toteuma 31.10.2021

Investointimenot
Toteuma 31.10.2021

59,2 M€

Investointimenot
Talousarvio 2021

96,5 M€

Investointimenot
Ennuste 31.12. 2021

93,8 M€

Rakennusinvestoinnit TOP 8

4251008 Lumit, mus ja ilmaisut lukio	8,7 milj.
6954005 Pienet investoinnit	5,9 milj.
4252059 Niiralan koulu	4,1 milj.
4286221 Nilsian pelastusasema	2,3 milj.
6954001 Sisäilmaongelmien korjaukset	2,3 milj.
4252046 Lippumäen jäähalli	2,1 milj.
4252056 Savilahden liikunta- ja tapaht	1,5 milj.
4253003 Alavan päiväkoti, Lastentie	1,2 milj.

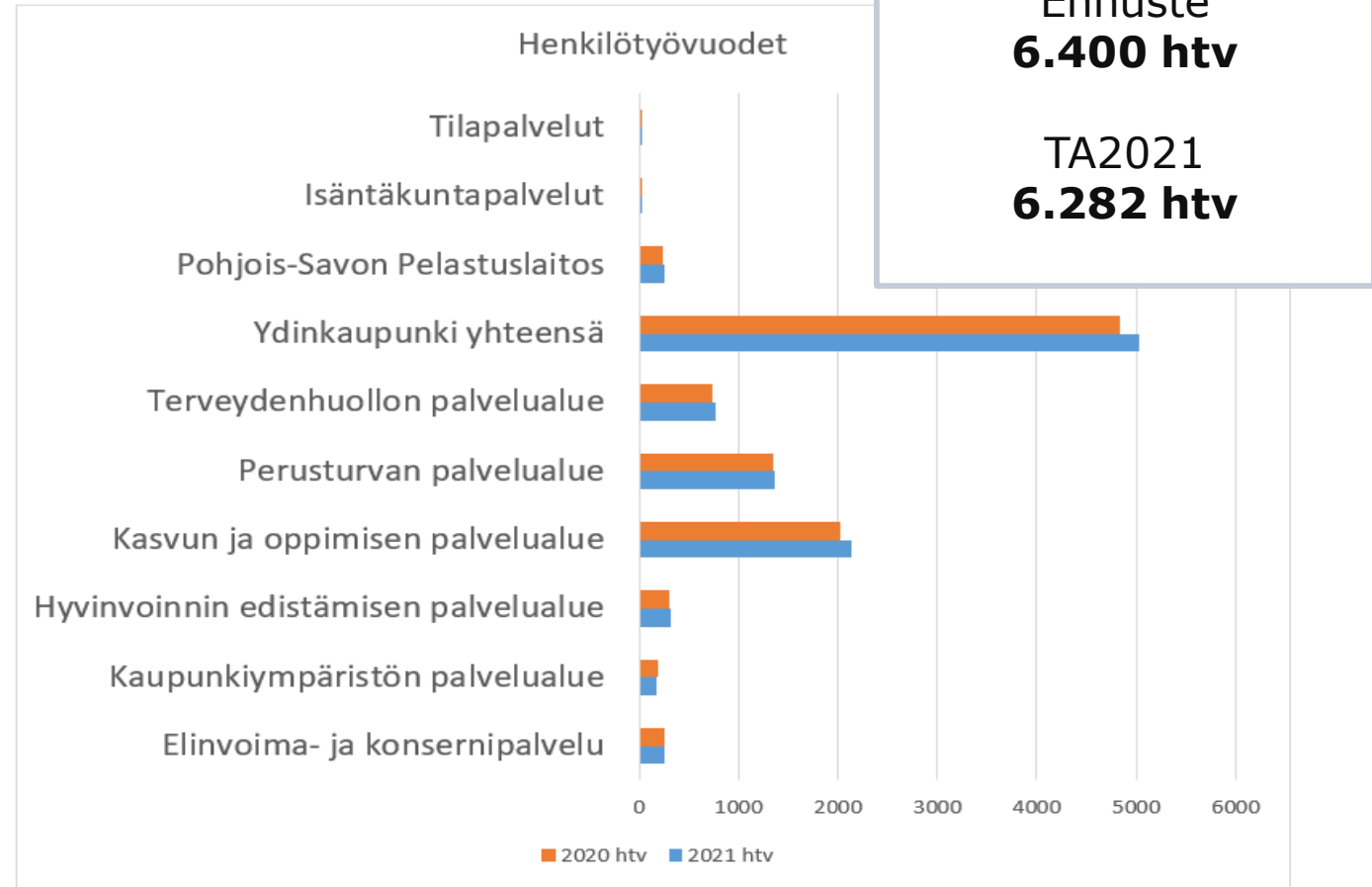
Yhdyskuntarakentaminen

Liikenneväylät	17,8 milj.
Yl.alueet, puistot, virkistysal.	2,4 milj.
Liikuntapaikat	0,8 milj.
Lähiliikuntapaikat	0,5 milj.
Satamat	0,2 milj.
Yhteensä	21,7 milj.

Henkilötyövuosien kehitys

Palvelualue	2021	2020	Muutos	Toteuma	2019
Henkilötyövuodet tammi - lokakuu	htv	htv	htv	%	htv
Keskusvaalilautakunta	3		3		
Tarkastustoimi	1	2	-1	50 %	2
Yleishallinto	3	3	0	18 %	3
Elinvoima- ja konsernipalvelu	262	255	7	83 %	269
Kaupunkiympäristön palvelualue	179	183	-4	81 %	191
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue	316	302	14	82 %	339
Kasvun ja oppimisen palvelualue	2131	2019	113	85 %	2073
Perusturvan palvelualue	1366	1342	24	87 %	1302
Terveydenhuollon palvelualue	767	731	36	87 %	740
Ydinkaupunki yhteensä	5028	4836	192	85 %	4919
Pohjois-Savon Pelastuslaitos	249	246	3	83 %	247
Isäntäkuntapalvelut	33	36	-3	74 %	35
Tilapalvelut	36	35	1	82 %	41
Taseyksiköt yhteensä	318	317	1	82 %	323
Kaupunki yhteensä	5346	5153	193	85 %	5242

Lukuihin ei sisälly työllistämistuella palkatut, oppisopimuskoulutettavat, harjoittelijat ja sivutoiminen henkilöstö.

Koronastrategiaan liittyvät toiminnot testaus-, jäljitys-, karanteenimääräykset sekä koronarokotukset lisäävät henkilötyövuosien määrää perusturvan ja terveydenhuollon palvelualueilla. Tammi-lokakuun toteumaksi arvioidaan n. 43 htv ja koko vuoden ennusteeksi n. 50 htv lisäystä.

Varhaiskasvatuslain tiukentunut henkilöstömitoitus ja varahenkilöstön lisäys, kasvun ja oppimisen tukeen liittyvä lakimuutos ja mitoitusvaatimus sekä opetuspuolen koulunkäynnin ohjaajien lukumäärän kasvu lisäävät henkilötyövuosia loppuvuonna kasvun ja oppimisen palvelualueella. Myös korona-avustukset lisäävät palvelualueen htv-kasvua.

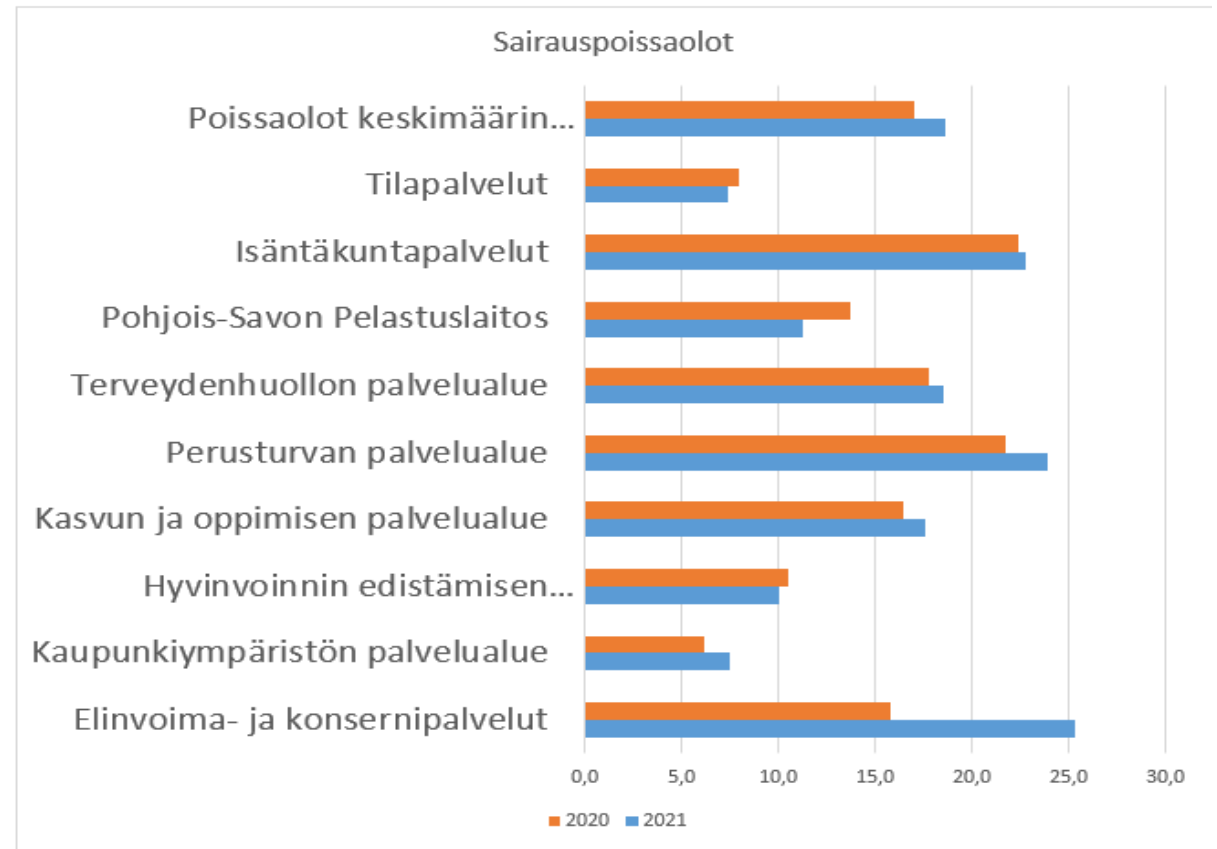
Vanhuspalvelulain tehostetun palveluasumisen henkilöstömitoitus (0,6-0,7) lisää henkilötyövuosia kuluvana vuonna, mutta yhtäältä samaan aikaan hoivapalvelujen lähihoitajista (erityisesti sijaisista) on pula.

Tammi-syyskuun raportissa Lomituspalvelujen (sis. Elinvoima- ja konsernipalveluihin) htv-kertymä oli liian pieni ja se on nyt korjattu.

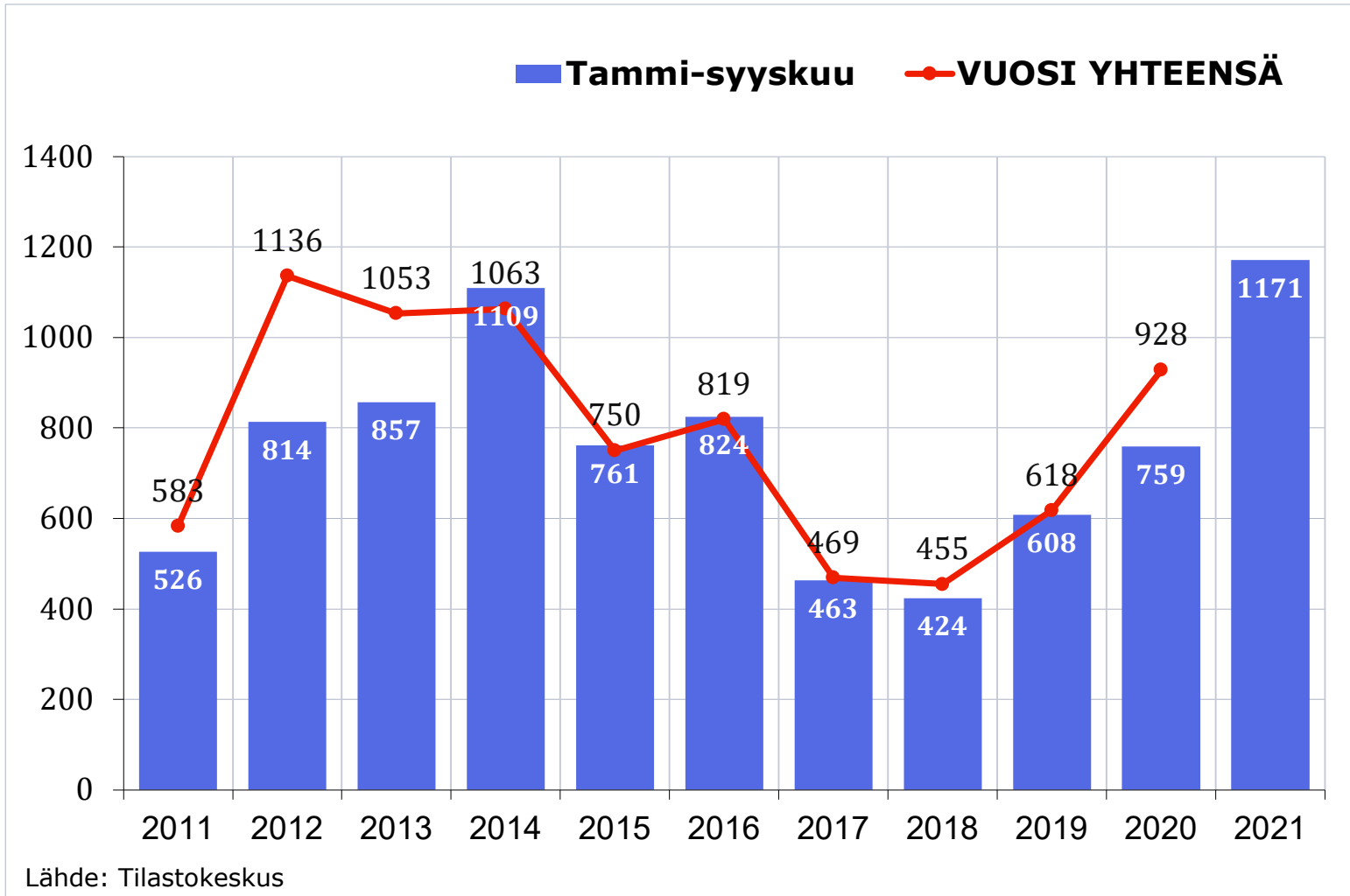
Sairauspoissaolojen kehitys

Palvelualue	SAIRAUSSPOISSAOLOT		
	2021	2020	Muutos
Sairauspoissaolot tammi - lokakuu kalenteripv/henkilötyövuosi	pv	pv	pv
Elinvoima- ja konsernipalvelut	25,3	15,8	9,5
Kaupunkiympäristön palvelualue	7,5	6,2	1,3
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue	10,0	10,5	-0,5
Kasvun ja oppimisen palvelualue	17,6	16,5	1,1
Perusturvan palvelualue	23,9	21,7	2,2
Terveystuon palvelualue	18,5	17,8	0,7
Pohjois-Savon Pelastuslaitos	11,3	13,7	-2,4
Isäntäkuntapalvelut	22,8	22,4	0,4
Tilapalvelut	7,4	8,0	-0,6
Poissaolot keskimäärin kaupungissa	18,6	17,1	1,6

- Koronaan liittyvät sairauspoissaolo-ohjeistukset lisäävät lyhyitä sairauspoissaoloja (työhön ei saa tulla, jos on epäily koronasta)
- Mielenterveyteen ja käyttäytymiseen liittyvät sekä tuki- ja liikuntaelinsairaudet ovat edelleen merkittävä sairauspoissaolojen syyperuste

Väestönmuutos tammi-syyskuu 2011-2021

Kuopion väkiluku

30.9.2021

121 381

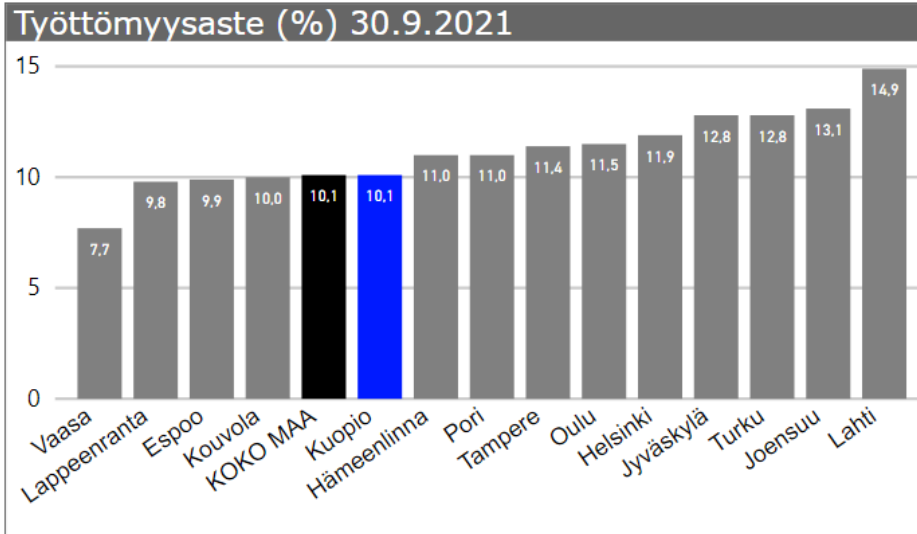
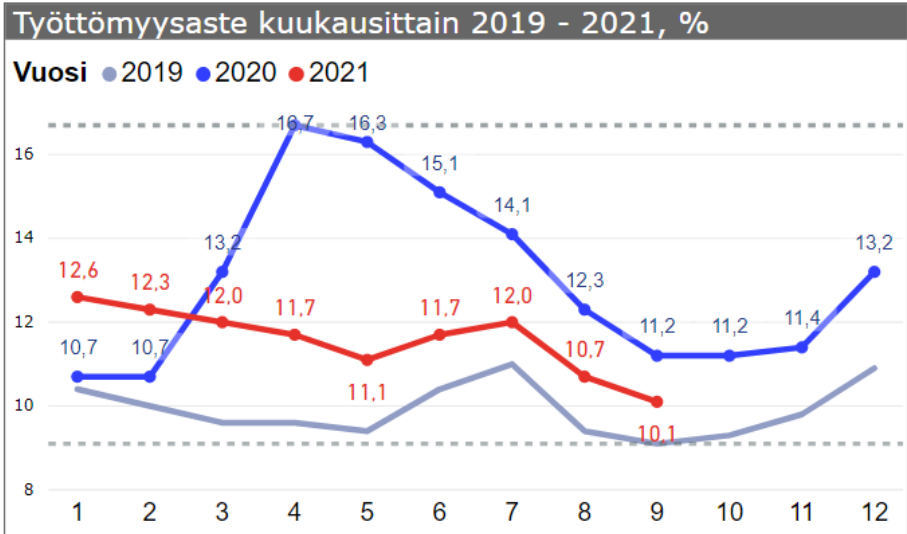
31.12.2020

120 210

Väestönmuutos tammi-syyskuulta 2021 oli 1171 henkeä, joka oli 412 henkeä enemmän kuin viime vuonna tähän aikaan.

Vuonna 2020 väestönlisäys oli 928 henkeä, 0,8 %.

Työttömyys syyskuu 2021

Työttömyyslukuissa näkyy edelleen koronapandemian vaikutus. Elokuun työttömyysaste oli 10,1 %, vuosi sitten 11,2 %. Työttömänä oli 5763 henkeä, joka oli 9 % vähemmän kuin vuosi sitten.

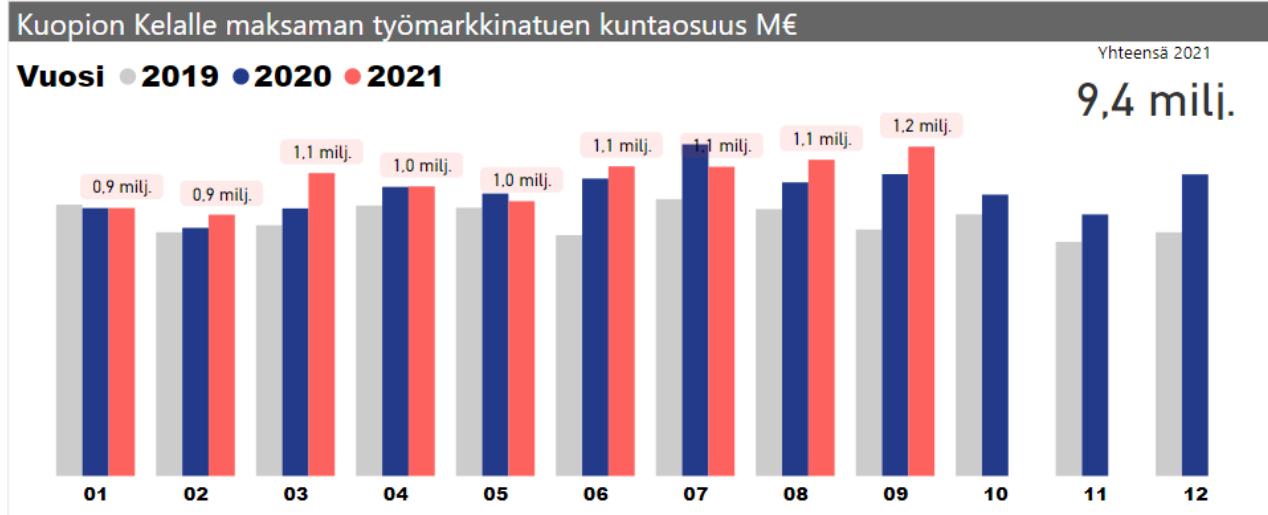
Pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvanut noin viidenneksellä edellisestä vuodesta. Kuopion työttömyysaste on pieni vertailukaupunkien joukossa.

Kuopio on maksanut Kelalle työmarkkinatuen kuntaosuutta noin 9,4 M€ tammi-syyskuussa. Saajia oli 2488 henkeä syyskuussa 2021.

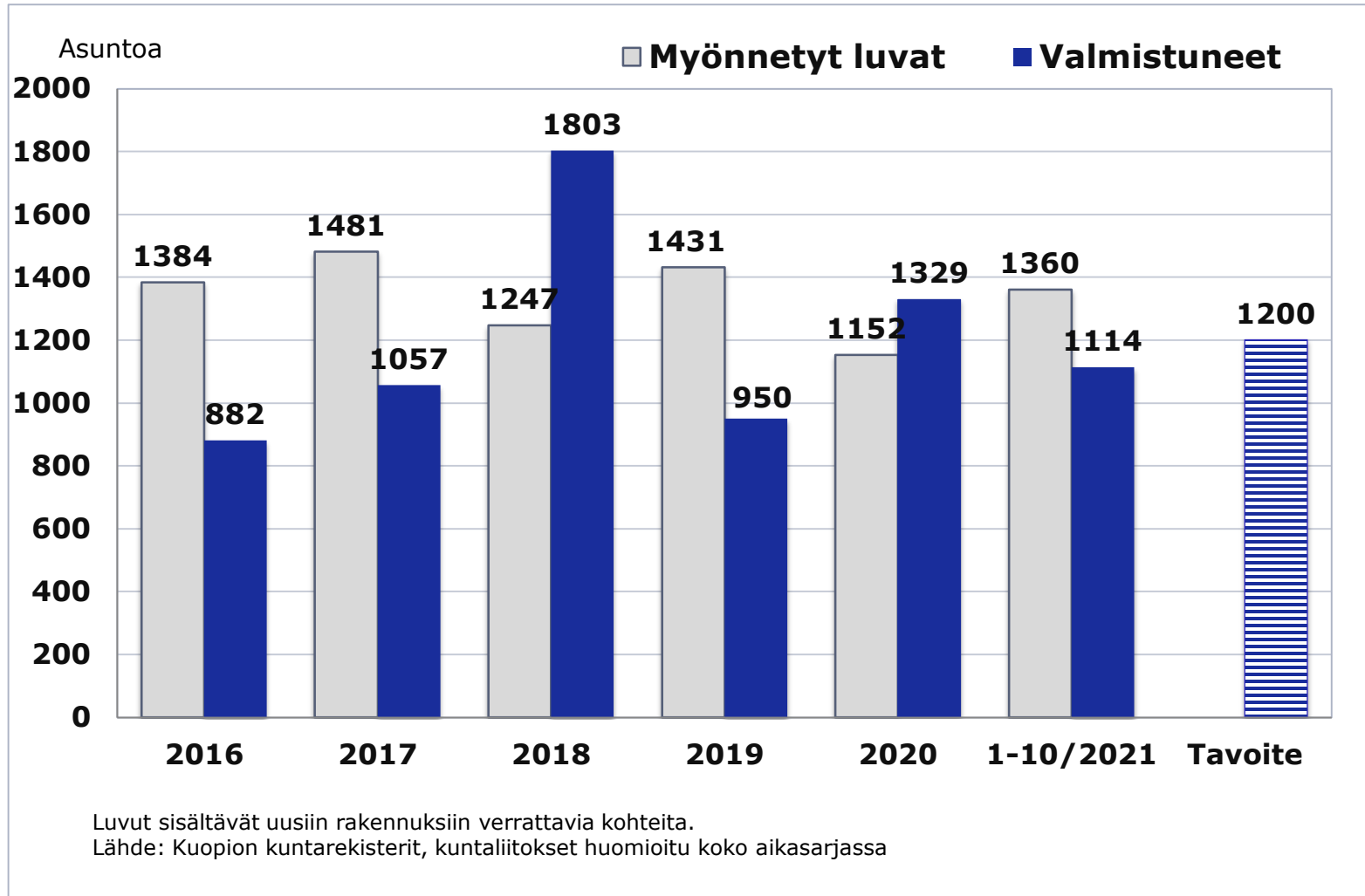
Työttömien määrä syyskuussa 2018 - 2021

Lähde: TEM

Asuntorakentaminen tammi-lokakuu 2021

Tammi-syyskuussa valmistui 1114 asuntoa, hieman enemmän kuin viime vuonna vastaavaan aikaan (1065 asuntoa). Lupia asuntojen rakentamiseen haettiin 1360 asunnolle, enemmän kuin vuosi sitten vastaavaan aikaan (1089 asuntoa).

Valmistuneiden asuntojen määrä vastaa tälle vuodelle asetettua 1200 asunnon tavoitetta.